

צלף קוצני וצלף מצרי: שני מינים נפרדים, או תת אוכלוסיות של אותו

המין?

ספיר סלע, פרופ' גדעון נאמן, ד"ר רחל בן-שלמה

ישראל נמצאת בגבול שבין האזור הפיטוגאוגרפי הים תיכוני והמדברי, ומתאפיינת בגרדיאנט אקלימי לאורכה, הן מבחינת משקעים והן מבחינת טמפרטורות. ישנם צמחים, המתאפיינים בטווח אקולוגי רחב בו הם מסוגלים להתקיים, והם גדלים ומשגשגים כמעט בכל אזור בישראל. אחד הצמחים הללו הוא הצלף.

הצלף הינו צמח רב שנתי הפורח בקיץ. בארץ קיימים לפחות ארבעה מיני צלף: צלף רותמי, צלף סחוסי, צלף סיצילי, וצלף קוצני. לצלף הקוצני שתי מורפולוגיות: בצפון עליו חשופים מקוטיקולה, עליו וענפיו נושרים בחורף, ודופנו של הפרי אדום, ואילו בדרום הוא ירוק-עד, עליו מכוסים קוטיקולה ושעווה, ודופן הפרי לבן. זוהרי (1966) הגדיר את שתי הצורות כשני תתי מין. פיינבורן ודנין (1991) הגדירו את שתי הצורות כשני מינים נפרדים.

בעבודת הגמר שלי אברר האם אלו מינים שונים גנטית, או תתי מין המחליפים גנים ביניהם. נאספו 185 דגימות עלה של צלף קוצני מ-7 אוכלוסיות צפוניות ו-4 דרומיות, כמו גם 40 דגימות של צלף סיצילי ו-40 של צלף סחוסי מ-2 אוכלוסיות מכל מין. דגימות אלו ישמשו כ"קבוצות חוץ" של מינים המוגדרים כשונים מהצלף הקוצני והמצרי. באמצעות טביעת אצבע מולקולארית, AFLP-Amplified fragment length polymorphism, אוכל לבדוק ולהשוות את השונות הגנטית בתוך ובין אוכלוסיות של הצלף הקוצני והמצרי, ולאמוד את המרחקים הגנטיים ביניהם.

ספיר סלע selavasiliusapir@gmail.com
פרופ' גדעון נאמן gneeman@gmail.com
ד"ר רחל בן-שלמה ekly@research.haifa.ac.il